ZACZNIJ TUTAJ

Czym jest notatka syntetyzująca

To krótki tekst, w którym porównujesz dwa teksty nieliterackie o tym samym zagadnieniu. Nie streszczasz każdego z osobna i nie oceniasz, kto ma rację: pokazujesz, co mówi każdy autor w sprawie wskazanej w temacie notatki, i zestawiasz oba stanowiska. Na maturze podstawowej z polskiego ta forma obowiązuje od 2023 roku.

2	**60–90**	**3 + 1**	**–1**
teksty nieliterackie o tym samym zagadnieniu	wyrazów, tekst ciągły, własnymi słowami	punkty za treść i za poprawność językową	punkt, jeśli notatka ma mniej niż 60 lub więcej niż 90 wyrazów

Jak sprawdza ją egzaminator

Kryterium	Co oceniane
A. Stanowisko każdego autora	Czy notatka oddaje stanowisko *każdego* autora wobec zagadnienia z tematu, na podstawie kluczowych informacji z tekstu i na odpowiednim poziomie uogólnienia (bez szczegółów, dygresji i przykładów).
B. Zestawienie	Czy zestawiono stanowiska obu autorów i poprawnie wskazano np. punkty wspólne, rozbieżne albo różne aspekty zagadnienia ujęte w tekstach.
C. Spójność	Czy notatka jest logiczną i zorganizowaną całością, bez usterek w powiązaniu zdań.
D. Długość	60–90 wyrazów. Poza tym przedziałem ostateczna liczba punktów za treść jest pomniejszona o 1.
Język	1 punkt, jeśli notatka ma najwyżej dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne). Przy trzech i więcej: 0 punktów. Jeśli za treść dostaniesz 0, za język też.

Czego w notatce nie wolno

- **Własnej opinii.** Piszesz, co mówią autorzy, a nie co sądzisz Ty.
- **Cytatów i przepisywania zdań.** Notatka ma być sformułowana własnymi słowami (parafraza, uogólnienie, synonimy).
- **Przykładów i anegdot z tekstów.** Zastępuje je uogólnienie.
- **Wypunktowań i tabel.** Notatka to tekst ciągły.

Zasady opracowano na podstawie materiału dodatkowego CKE „Notatka syntetyzująca” (19 maja 2022 r.). Przed egzaminem sprawdź aktualny informator i komunikaty CKE.

Zasady korzystania: https://niekazmuliczyc.pl/licencja/

METODA

Pięć kroków do notatki na 4 punkty

1. **Przeczytaj temat notatki jako pierwszy.** Podkreśl słowa kluczowe. Cały czas odpowiadasz na to, co jest w temacie, a nie na to, o czym są teksty „w ogóle”.
2. **Przy każdym tekście znajdź stanowisko autora.** Zaznacz w jednym zdaniu, co sądzi o zagadnieniu z tematu, i dwa trzy powody. Przykłady, liczby i anegdoty pomiń.
3. **Porównaj.** Co mają wspólnego? Gdzie się różnią? A może mówią o różnych aspektach tej samej sprawy? Zapisz to w jednym zdaniu.
4. **Napisz w kolejności: temat → stanowisko 1 → stanowisko 2 → zestawienie.** Własnymi słowami, tekstem ciągłym, bez opinii. Tak zbudowane są wzorcowe notatki w kluczu.
5. **Sprawdź.** Policz wyrazy (cel: 70–85, żeby mieć zapas), wyszukaj błędy, upewnij się, że z notatki wynika, który autor co twierdzi.

Wykładniki spójności i gotowe początki zdań

- Teksty dotyczą… / Autorzy poruszają problem…
- Autor pierwszego tekstu uważa, że… ponieważ…
- Autorka drugiego tekstu natomiast…
- Z kolei autor drugiego tekstu…
- Obaj autorzy zgadzają się, że…
- Oboje dostrzegają…, lecz…
- W przeciwieństwie do niego…
- Podobnie jak…
- Różnica polega na tym, że…
- Stanowiska łączy…, a dzieli…
- Jeden z autorów podkreśla…, drugi zwraca uwagę na…
- Oba teksty ukazują różne strony…

Jak liczyć wyrazy

Licz każdy wyraz, także krótkie: *i, w, z, że, nie*. Zapis „60–90” to granice, na których łatwo się pomylić o jedno słowo, dlatego celuj w środek przedziału. Zdanie „Teksty dotyczą…” na początku zwykle zajmuje 8–12 wyrazów i warto je policzyć osobno.

Poziomy w zeszycie

Zestawy	Co ćwiczysz
1–3 (●)	Wyraźnie rozłożone stanowiska autorów. Kolejność: temat, stanowisko 1, stanowisko 2, zestawienie.
4–7 (●●)	Autorzy częściowo się zgadzają. Trzeba wskazać i punkt wspólny, i różnicę.
8–10 (●●●)	Dłuższe teksty, dużo szczegółów i anegdot. Trzeba wybrać to, co kluczowe dla tematu.

Na egzaminie teksty bywają dłuższe niż w zestawach 1–7, więc po opanowaniu notatki sprawdź się na pełnych arkuszach CKE.

Zasady korzystania: https://niekazmuliczyc.pl/licencja/

ZESTAW 1

Poziom ●○○

Notatka syntetyzująca

Tekst 1 · felieton · Hanna Wrzosek

Sklep w kieszeni

Jeszcze dekadę temu wybierałam się na zakupy jak na małą wyprawę: autobus, kolejka, przymierzalnia, powrót po trzech godzinach. Dziś to samo załatwiam w kwadrans, siedząc w domu. Sklep internetowy nie zamyka się o dwudziestej i nie ogranicza mnie półką, na której zmieściła się tylko część asortymentu. Mogę w kilka minut porównać ceny w dziesięciu miejscach i przeczytać opinie osób, które już kupiły dany produkt. Tradycyjny sklep ma swój urok, lecz za ten urok płacimy czasem i pieniędzmi. Jeśli towar nie spełni oczekiwań, wystarczy go odesłać. Uważam, że handel w sieci jest po prostu rozsądniejszy, a sklepy stacjonarne zostaną przy tym, w czym są naprawdę niezastąpione, czyli przy zakupach codziennych.

Tekst 2 · artykuł · Jan Dybowski

Półka, której można dotknąć

Kupując buty w internecie, zamawiamy dwa rozmiary i jeden odsyłamy. Kupując sweter, ufamy zdjęciu, które nie oddaje ani koloru, ani materiału. Sklep stacjonarny pozwala wziąć rzecz do ręki, przymierzyć ją i zapytać o radę kogoś, kto zna asortyment. Dobry sprzedawca potrafi wyjaśnić różnicę między dwoma produktami szybciej niż setka opinii, wśród których część bywa nierzetelna. Nie bez znaczenia jest też to, że wydane pieniądze zostają w okolicy, a lokalne sklepy dają ludziom pracę i ożywiają ulicę. Nie twierdzę, że internet jest zły: bywa wygodny przy zakupach powtarzalnych. Uważam jednak, że przy rzeczach, które trzeba ocenić zmysłami, sklep stacjonarny jest nie do zastąpienia.

Polecenie. Napisz notatkę syntetyzującą na temat: **porównanie zakupów w internecie i w sklepach stacjonarnych**. Uwzględnij informacje z obu tekstów. Zredaguj tekst ciągły liczący od 60 do 90 wyrazów.

Liczba wyrazów: _____

 Zasady korzystania: https://niekazmuliczyc.pl/licencja/

KLUCZ
1

Zestaw 1 · temat notatki

Porównanie zakupów w internecie i w sklepach stacjonarnych

WZORCOWA NOTATKA 69 WYRAZÓW

TEMAT Teksty dotyczą porównania zakupów internetowych i stacjonarnych. TEKST 1 Autorka pierwszego tekstu uważa handel w sieci za rozsądniejszy, bo oszczędza czas, pozwala porównać ceny i ułatwia zwrot towaru. TEKST 2 Autor drugiego tekstu docenia sklepy stacjonarne, ponieważ umożliwiają obejrzenie i przymierzenie rzeczy oraz skorzystanie z porady sprzedawcy, a także wspierają lokalną społeczność. ZESTAWIENIE Oboje dopuszczają istnienie obu form handlu, lecz inaczej wyznaczają ich zakres: ona zostawia sklepom zakupy codzienne, on towary wymagające oceny zmysłami.

A. STANOWISKO AUTORA 1

oszczędność czasu, porównanie cen i opinii, łatwy zwrot; sklepy stacjonarne zostają przy zakupach codziennych

A. STANOWISKO AUTORA 2

możliwość obejrzenia i przymierzenia, porada sprzedawcy, wsparcie lokalnej społeczności; internet wygodny przy zakupach powtarzalnych

B. ZESTAWIENIE

Punkt wspólny: obie formy handlu mają zalety. Różnica: komu autorzy oddają zakupy ważne i „do sprawdzenia dotykiem”.

Pułapka w tym zestawie. Autobus, buty, sweter i dziesięć sklepów to przykłady. W notatce zastąp je uogólnieniem („oszczędza czas”, „można obejrzeć towar”).

TAK SIĘ TRACI PUNKTY

Autorka pierwszego tekstu pisze, że kiedyś jeździła autobusem na zakupy i traciła trzy godziny, a teraz robi zakupy w kwadrans. Podoba jej się też porównywanie cen. Autor drugiego tekstu kupuje buty i swetry.

To dwa streszczenia obok siebie: nie ma tematu, zestawienia ani wniosku (B), za dużo szczegółów i za mało uogólnienia (A), a całość ma poniżej 60 wyrazów.

SPRAWDŹ SWOJĄ NOTATKĘ

- [ ] A: stanowisko autora 1
- [ ] A: stanowisko autora 2
- [ ] B: zestawienie
- [ ] C: spójność
- [ ] 60–90 wyrazów
- [ ] bez własnej opinii
- [ ] do 2 błędów